

**Міністерство освіти і науки України
Державний заклад «Південноукраїнський національний
педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»**

МУЗИЧНА ТА ХОРЕОГРАФІЧНА ОСВІТА В КОНТЕКСТІ КУЛЬТУРНОГО РОЗВИТКУ СУСПІЛЬСТВА

МАТЕРІАЛИ І ТЕЗИ

Т. 1

**XI Міжнародної науково-практичної конференції
молодих учених та студентів
24-25 жовтня 2025 року, Одеса**

MUSIC AND CHOREOGRAPHY EDUCATION IN THE CONTEXT OF SOCIETY'S CULTURAL DEVELOPMENT

A collection of scientific works based on the materials of the XI International Scientific and Practical Conference of Young Scientists and Students, Odesa, 2025

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ЗАКЛАД «ПІВДЕННОУКРАЇНСЬКИЙ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені К. Д. УШИНСЬКОГО»

**МУЗИЧНА ТА ХОРЕОГРАФІЧНА ОСВІТА
В КОНТЕКСТІ КУЛЬТУРНОГО
РОЗВИТКУ СУСПІЛЬСТВА**

**Матеріали і тези XI Міжнародної конференції
молодих учених та студентів
(24-25 жовтня 2025 р.)**

1 том

ОДЕСА 2025

УДК: 37+78+792.8+008-021.1

**Музична та хореографічна освіта в контексті культурного розвитку
суспільства.** Матеріали і тези XI Міжнародної конференції молодих учених
та студентів (Одеса 24-25 жовтня 2025 р.). — Т.1. — Одеса: ПНПУ імені
К. Д. Ушинського, 2025. — 237 с.

Рекомендовано до друку вченою радою Державного закладу
«Південноукраїнський національний педагогічний університет імені
К. Д. Ушинського». Протокол № 6 від 27.11.2025 р.

Рецензенти:

Мартинюк Тетяна Володимирівна, доктор мистецтвознавства, професор,
завідувач кафедри-професор кафедри мистецьких дисциплін і методик
навчання Університету Григорія Сковороди в Переяславі;

Білова Наталія Костянтинівна, кандидат педагогічних наук, професор,
професор кафедри теоретичної, музично-інструментальної та вокальної
підготовки, Державний заклад «Південноукраїнський національний
педагогічний університет імені К. Д. Ушинського».

Матеріали і тези друкуються в авторській редакції.

Технічний редактор Ірина ЛЕВИЦЬКА

性自我实现的能力。第三项标准的指标由每项指标的表现形式具体化，这些表现形式会影响所选诊断方法和创作任务的内容。

在理解所进行诊断的定性参数的过程中，总结了未来音乐艺术大师在声乐和表演自我调节方面的四个培训水平的差异特征：适应性、初始性、充分性、高水平。

Анастасія АНІСІФОРОВА,
здобувачка другого (магістерського)
рівня вищої освіти,
ДЗ «Південноукраїнський національний
педагогічний університет імені
К. Д. Ушинського»
Науковий керівник: кандидат
педагогічних наук, доцент Н. О. Батюк

МОРАЛЬНІ ЦІННОСТІ ЯК ОБ'ЄКТ ХУДОЖНЬОГО ОСМИСЛЕННЯ У ХОРЕОГРАФІЧНОМУ МИСТЕЦТВІ

Анотація. У статті розглянуто моральні цінності як фундамент духовного життя людини та їх художнє осмислення у мистецтві протягом історичних епох. Проаналізовано трансформацію уявлень про добро, справедливість, гідність і свободу у філософсько-естетичному контексті від античності до модернізму. Підкреслено, що мистецтво виступає не лише дзеркалом суспільних процесів, а й моральною совістю епохи, формуючи етичну свідомість людини через символічні, емоційні та тілесні форми.

Ключові слова. моральні цінності, мистецтво, етика, духовність, хореографія, художнє осмислення, культура.

Моральна цінності є фундаментом духовного життя людини. Вони визначають орієнтири людської поведінки, формують ставлення до світу та до інших людей. Як зазначала сучасна дослідниця Йєнс Тіммерманн, продовжуючи кантівську етичну традицію, моральність є проявом раціональної автономії людини, яка здатна діяти згідно з принципами, що є універсальними. На думку вченого, моральний закон не є зовнішнім приписом, а є внутрішнім принципом розуму, що формує людську гідність і визначає ставлення до інших як до рівних моральних істот (Timmermann J., 2007). Цікаво те, що мистецтво ставало особливим простором, у якому цінності не лише відображаються, але й переосмислюються у символічні, емоційні та духовні форми.

Моральні цінності, такі як: добро, справедливість, любов, свобода, гідність, милосердя та честь в культурному сенсі вони є «етичним кодом культури». Художники використовують їх для створення образів і символів,

які не лише відображають, але й переосмислюють ці цінності. Це дозволяє глибше досліджувати людську природу та соціальні процеси пропонуючи новий погляд на традиційні поняття (Саган О., 2019). У мистецтві ідеали змінюються на предмет художнього осмислення, таким чином перетворюються на образи, символи, метафори та сюжетні лінії.

Протягом історії людства моральні цінності та уявлення про них постійно змінювалися, а мистецтво ставало провідником і відображенням цих змін. Через образи, символи та естетичні форми митці відображали моральні норми свого часу, водночас формуючи уявлення про добро, справедливість, гідність і духовні ідеали. На різних етапах історії – від античності до сучасності – мистецтво ставало не лише дзеркалом суспільних змін, а й інструментом їхнього осмислення та переосмислення, впливаючи на формування ціннісних орієнтирів цілих поколінь.

З давніх-давен мистецтво відображає прагнення людського осмислення морального буття. Уже в перших ритуалах і танцях моральні уявлення проявлялися у колективних формах релігійно-культурної та суспільної практики – жертвоприношення, обряди, свята родючості. Танцювальні рухи більш за все символізували боротьбу життя і смерті, гармонію з природою, повагу до предків, тобто те, що у сучасній філософії вважається, як моральна свідомість суспільства (Joas H., 2001)

В античні часи культура нерозривно пов'язувалась з ідеалом краси. Давньогрецьке поняття «калокагатії» означало єдність добра (agathon) і краси (kalos). У мистецтві Еллади – танці, театр, скульптура, архітектура – відображало ідею гармонії та глибоку віру людини в нерозривний зв'язок із навколишнім світом. Аристотель у «Поетиці» писав, що трагедія викликає катарсис – очищення душі через суспільне переживання, а це сприяє очищенню моральному (В. Падалка 2000). За часів Відродження мистецтво стало полем гуманістичного утвердження людини. Концепція творчої особистості, що з'явилася в цей період, відзначає перехід від середньовічного колективізму до індивідуалізму, де художники, як Леонардо да Вінчі, Мікеланджело та Рафаель, стали символами цієї нової епохи. Мистецтво почало стверджувати моральну гідність людини, як творця. Як зазначив Піко делла Мірандола у «Промові про гідність людей» (1486), людина може «сама себе створити», саме тому людина несе моральну відповідальність за власне життя. (Джованні Піко делла Мірандола, 1486. Вид. Всесвіт. 2013. №11-12.)

За часів Просвітництва моральні цінності набували раціонального осмислення. Філософи та митці намагалися створити суспільство, засноване на розумі, свободі та справедливості. В естетиці Руссо, Лессінга та Дідро мистецтво відноситься до моральності, як спосіб виховання почуттів і формування чеснот, а також як засіб утвердження уявлень про соціальну відповідальність митця, який покликаний нести красу, істину та добро.

Модерністське мистецтво ХХ століття принесло новий, парадоксальний вимір мистецтва. Моральна криза цивілізації, спричинена війнами,

тоталітаризмом, технократизмом відображувалися у формах експресіонізму, дадаїзму, сюрреалізму. Митці, такі як Кафка, Пікассо, Кандінський та Піна Бауш, шукали істину людського існування в світі з розмитими моральними орієнтирами, використовуючи абстракцію, тілесність та експеримент. Танцювальні театри Бауш чи Белля – це не просто естетика руху, а етика тілесності, де кожний рух є висловлюванням протесту, болю або надії (Hewson A., *The Ethics of Performance*, 2018)

В українській культурі моральна тематика має особливу роль. У фольклорі, народних обрядах в танцях втілено цінності суспільства: милосердя, чесність, гідність та повага до старших. Ці моралі перетинаються у літературі та сценічному мистецтві «Заповіт» Тараса Шевченка та «Лісова пісня» Леся Українка, де моральні колізії між свободою та обов'язком, між мрією та реальністю набувають універсального звучання. Мистецтво стає не лише вираженням національної душі, а й орієнтиром у кризові історичні моменти (Бойко В., 2020).

Мистецтво не просто зображає моральні ідеї – воно творить їх. Художня творчість є способом етичного пізнання світу, в якому з'являється добро, справедливість, гідність постає як живий досвід. Як зазначав Ганс Йоас, справжня краса мистецтва полягає у внутрішній злагоді людини з її сумлінням, що стає основою морального життя та духовного самопізнання. (Joas H., 2021, том 26).

Художні форми допомагають людям осмислювати свій внутрішній світ, моральні конфлікти, шукати гармонію між естетичним і етичним. Це особливо виразно проявляється у хореографічному мистецтві, де моральна ідея втілюється через пластику рухів. Танець не потребує слів, аби висловити страждання, прощення чи духовну перемогу. Кожен рух, ритм, дотик може стати знаком. Як пише Сюзан Фостер у праці «Choreographing Empathy: Kinesthesia in Performance», формує моральну чутливість, здатність співчувати іншому через рух (Foster S., 2011).

Можна стверджувати, що особлива місія мистецтва – бути не лише дзеркалом епохи, а її моральною совістю. У кожному історичному добу, коли суспільство переживає кризу цінностей, саме митці найперші реагують на розлад між етичним і реальним. Тому моральні цінності в мистецтві – це не абстрактна категорія, а жива енергія духовного опору, пошуку, очищення.

Отже, моральні цінності у мистецтві є не лише темою, але й силою творчого процесу. Вони формують духовну свідомість людини, стаючи засобом самопізнання, очищення й опору моральним кризам. Мистецтво виступає не просто відображенням епохи, а її моральною совістю, у якій ідеали добра, гідності та свободи знаходять своє художнє втілення.

ЛІТЕРАТУРА

1. Timmermann, J. (2007). *Kant's Groundwork of the Metaphysics of Morals: A commentary*. Cambridge: Cambridge University Press.

2. Саган, О. (2019). *Культура і мораль: взаємодія в історичному процесі*. Київ: Видавництво КНУКіМ.
3. Падалка, В. (2000). Катарсис етичний та естетичний. *Історико-філософські студії*, с. 21–26. Київ: еКМАIR.
4. Foster, S. (2011). *Choreographing Empathy: Kinesthesia in Performance*. London: Routledge.
5. Hewson, A. (2018). *The Ethics of Performance*. New York: Routledge.
6. Бойко, В. (2020). *Морально-етичний код культури українського мистецтва*. Харків: Мистецтвознавство.
7. Maglaque, E. (2018). *The Renaissance of Italy: A History of Humanism*. Oxford: Oxford University Press.
8. Joas, H. (2021). Sacrificed Personality: To a Philosophy of the Human Universe. *Philosophy and Cosmology*, 26, 45–57.
9. Піко делла Мірандола, Дж. (2013). Промова про гідність людини (Н. Назаров, пер.). *Всесвіт*, № 11–12. (Оригінал видання 1486 р.)

Олександра ЖОСАН,

здобувачка другого (магістерського)
рівня вищої освіти,
ДЗ «Південноукраїнський національний
педагогічний університет імені
К. Д. Ушинського»
Науковий керівник: кандидат
мистецтвознавства, доцент
О. В. Вороновська

ЕВОЛЮЦІЯ ВИКОНАВСЬКИХ ТРАДИЦІЙ РОЛІ ОДАРКИ З ОПЕРИ С. ГУЛАКА-АРТЕМОВСЬКОГО “ЗАПОРОЖЕЦЬ ЗА ДУНАЄМ” У XX–XXI СТОЛІТТЯХ

Опера Семена Гулака-Артемовського «Запорожець за Дунаєм» (1863) посідає особливе місце в історії українського музичного театру. Це перший національний зразок оперного жанру, у якому поєднано народну пісенність, побутовий гумор, національний колорит та глибокий патріотичний підтекст. Головна ідея твору — туга українського народу за рідною землею, прагнення свободи й незалежності.

Образ Одарки — центральна жіноча постать опери, уособлення української жінки: сильної духом, водночас ніжної й вірної. Вона — дружина Івана Карася, кмітлива, емоційна, з гострим розумом і яскравим почуттям власної гідності. Її музична характеристика вирізняється народною інтонаційністю, жвавістю, гумором і широкою мелодійністю, що дає виконавицям простір для багатих інтерпретацій. Музична мова її партії — пісенна, лірична, близька до інтонацій українського фольклору. Арії Одарки,

питання популярності твору.....	59
Бянь Наньнань	
Діагностичний інструментарій експериментальної перевірки якості формування здатності майбутніх магістрів музичного мистецтва до вокально- виконавської саморегуляції.....	62
Анісіфорова А.	
Моральні цінності як об'єкт художнього осмислення у хореографічному мистецтві.....	64
Жосан О.	
Еволюція виконавських традицій ролі Одарки з опери С. Гулака- Артемовського «Запорожець за Дунаєм» у XX–XXI століттях.....	67
Цзоу Ін, Кьон Н.	
Сучасне вокальне мистецтво в контексті комунікативних стратегій.....	70
Осадча Т., Шульга А.	
Креативна взаємодія як складова професійної підготовки майбутнього хормейстера.....	74
Chen Chunyang, Lynenko A.	
Interpretative culture as the basis of professional formation of future piano teachers.....	77
Ciao Zhi	
Nonverbal mechanisms of communication between the conductor and the choir in the process of musical interpretation.....	79
Люй Цзямін, Вороновська О.	
Typology of the image of Carmen from G. Bizet's opera.....	81
Гурченко К.	
Українська сакральна музика в історії культури та виконавському вимірі.....	83
Чень Сяоюй, Кьон Н.	
Специфіка опанування вокального репертуару німецьких композиторів- романтиків.....	85
Левицька І., Лю Ян	
Інтерпретаційні аспекти романтичного lied: взаємодія техніки й виразності.....	89
Ін Шужу, Білова Н.	
Мелодико-інтонаційний чинник як засіб досягнення авторського задуму у піаністичній інтерпретації.....	91
Ван Ченчен, Кьон Н.	
Сутність поняття «виконавська синергія» та її прояв у вокально- сценічній діяльності.....	94
Гоу Юйхань, Толстова Н.	
Сутність поняття «солоспів» та його жанрово-стильові особливості в українській вокальній культурі.....	98